

2204 4e
BIT 01/20

ગુજરાત કેન્દ્રીય વિશ્વવિદ્યાલય
હિન્દી અધ્યયન કેંદ્ર
ભાષા, સાહિત્ય એવં સંસ્કૃતિ અધ્યયન સંસ્થાન
ગાંધીનગર- 382030

ગુજરાત કેન્દ્રીય વિશ્વવિદ્યાલય
CENTRAL UNIVERSITY OF GUJARAT

સ્નાતક કક્ષાઓં હેતુ વૈકળ્પિક પાઠ્યક્રમ

હિન્દી અધ્યયન કેંદ્ર

CENTRAL UNIVERSITY OF GUJARAT

ગુજરાત કેન્દ્રીય વિશ્વવિદ્યાલય હિન્દી અધ્યયન કેંદ્ર

સ્નાતક કક્ષાઓઁ કે વિદ્યાર્થીઓઁ હેતુ વૈકળ્પિક પ્રશ્ન પત્ર પાઠ્ય પત્ર- સામાન્ય હિન્દી

પાઠ્યપત્ર કોડ-140

ક્રેડિટ 04

ઝકાઈ 1.

હિન્દી ગદ્ય કી વિવિધ વિધાએં- કહાની- ઠકુર કા કુઓં (મુંશી પ્રેમચંદ), નિબંધ- ઉત્સાહ (રામચન્દ્ર શુક્લ), રેખાચિત્ર- સરજૂ ભૈયા (રામવૃક્ષ બેનીપુરી), સંસ્મરણ- નિરાલા (મહાદેવી વર્મા), યાત્રા વૃત્તાન્ત- સૌન્દર્ય કી નદી નર્મદા કા અંશ (અમૃતલાલ વેગડા), વ્યંગ્ય- રાજનીતિ કા બંટવારા (હરિશંકર પરસાઈ), આત્મકથાશ- મુર્દહિયા (તુલસીરામ)

ઝકાઈ 2.

મૈથિલીશરણ ગુપ્ત- સખી વે મુઝસે કહકર જાતે, નર હો ન નિરાશ કરો મન કો
સ્ર્યકાંત ત્રિપાઠી ‘નિરાલા’- વહ તોડતી પત્થર, બાદલ રાગ (ચયનિત ભાગ)
હરિવંશરાય બચ્ચન- જો બીત ગઈ, અબ નિશા દેતી નિમંત્રણ
નાગાર્જુન- માસ્ટર, પાંચ પૂત ભારત માતા કે
રામધારીસિંહ દિનકર- જનતંત્ર કા જન્મ
સુભદ્રાકુમારી ચૌહાન- વીરોં કા કેસા હો વસંત
સચ્ચિદાનંદ હીરાનંદ વાત્સયાયન ‘અન્નેય’- નદી કે દ્વીપ

ઝકાઈ 3.

હિન્દી વ્યાકરણ :

વર્ણ વિચાર

શબ્દ વિચાર : શબ્દોં કે ભેદ (સંજા, સર્વનામ, ક્રિયા, ક્રિયા વિશેષણ, સમ્બંધસૂચક આદિ)

સંધિ

સમાસ

વાક્ય રચના

विराम चिह्न
विलोम शब्द
पर्यायवाची शब्द
एकार्थी एवं अनेकार्थी शब्द
शब्द शुद्धि

इकाई 4-

व्यावहारिक हिन्दी
निबंध लेखन
पत्र लेखन
पल्लवन और संक्षेपण
अपठित गद्यांश
कंप्यूटर में हिन्दी

पाठ्य पत्र- हिन्दी कविता

पाठ्यपत्र कोड-121

क्रेडिट 06

इकाई 1.

हिन्दी कविता का इतिहास
भक्तिकालीन कविता की पृष्ठभूमि
भक्तिकालीन कविता की विविध धाराएँ एवं विशेषताएं
रीतिकालीन कविता की विविध धाराएँ एवं विशेषताएं
आधुनिक हिन्दी कविता की पृष्ठभूमि
आधुनिक हिन्दी कविता के सामान्य प्रवृत्तियां

इकाई 2.

मध्यकालीन हिन्दी कविता

कबीर (चयनित साखी-पद) 1. पाहन पूजैं हरि मिले... 2. कस्तूरी कुंडली बसे 3. कांकर पाथर जोरी.. 4. हमारे कैसे लोहू तुम्हारे कैसे 5. दुलहिनी गाँवहु मंगलाचार...

सूरदास (चयनित पद) 1. बुझत ९याम कौन तु गौरी .. 2. निर्गुण कौन देश को बासी..3. मैया कबहूँ बढैगी चोटी...

तुलसीदास (चयनित पद) 1. परहित सरिस धर्म नहीं भाई... 2. असी रघुपति लीला उरगारी...

बिहारी (चयनित पद) 1. कहत नट्ट रीझत... 2. नहिं पराग नहिं... 3. कागद पर लिखत न बनत... 4. कनक कनक..

घनानंद (चयनित पद) 1. अति सूधो सनेह को मारग है..... 2. पहले अपनाय सुजान सनेह
इकाई 3.

आधुनिक हिन्दी कविता

मैथिलीशरण गुप्त- मनुष्यता, हमारा अतीत, नर हो न निराश करो मन को
जयशंकर प्रसाद- आंसू, विभावरी, अरुण यह मधुमय देश हमारा
महादेवी वर्मा- मैं नीर भरी दुःख की बदली, मंदिर दीप, क्या पूजा क्या अर्चन
सूर्यकांत त्रिपाठी 'निराला'- दीन, वह तोड़ती पत्थर, वसंत आया,
सुमित्रानंदन पन्त- प्रथम रश्मि, ताज, वाणी

इकाई 4.

आधुनिक हिन्दी कविता

नागार्जुन- उनको प्रणाम, तीर्णों बंदर बापू के
केदारनाथ अग्रवाल- मैंने उसको जब जब देखा, वीरांगना, जो जीवन की धुल चाटकर बड़ा
हुआ है
सच्चिदानंद हीरानंद वात्सयायन 'अज्ञेय'- कन्हाई ने प्यार किया, कलगी बाजरे की
केदारनाथ सिंह- झारने लगे नीम के पते, विद्रोह
धूमिल- गाँव, बीस साल बाद
कुंवरनारायण- अबकी अगर लौटा तो, बात सीधी थी पर, मामूली जिन्दगी जीते हुए